

Ledarredaktion: Eva-Lena Ahlqvist (chef), 08-573 650 13, Ronald Fagerfjäll, Bo Pettersson, Ragnar Roos, Tobias Wikström, ledare@di.se

Problemet är att Bildt inte förstår problemet

Di LEDARE TISDAG 9/1

Utrikesminister Carl Bildt lever i stor utsträckning på resande fot – det är en del av hans jobb. Hans stora internationella kontaktnät var ett av skälen till att Fredrik Reinfeldt tog det starka initiativet att be en avgående partiledare att bli utrikesminister. Men en utrikesminister måste också förstå debatten i Sverige. Örat måste riktas både mot världen och hemlandet.

Normalt finns det rådgivare som bidrar med båda delarna. Möjligen har Carl Bildt växt sig för stor för att lyssna till personer som kan läsa av den inrikespolitiska debatten och ge råd om hur man bemöter stormar innan de växer sig för starka.

På annat sätt är det svårt att förstå varför Carl Bildt så kapitalt har misskött debatten om sina aktieinnehav och optioner. Nu står hans roll som utrikesminister på spel.

Carl Bildt använde tiden efter partipolitiken till att göra styrelsekarriär med uppdrag och aktier även i kontroversiella bolag. När han oväntat erbjöds att komma tillbaka till politiken tillförde han nya erfarenheter från internationellt styrelsearbete, Ryssland och energimarknaden, men också etik- och jävsproblem. "Sveriges utrikesminister kan inte äga rysk gas" slog Dagens Industri snabbt fast på ledarplats och krävde att han skulle göra sig av med sina aktier direkt och sina optioner senast på första möjliga inlösendag i december.

Carl Bildt sålde sina aktier i Vostok Nafta, växlade sina optioner till aktier och sålde dem. Men snart kom det fram att han hade kvar aktier i Lundin Petroleum. Att aktierna överlämnats till så kallad diskretionär förvaltning är inte nog – han äger dem ju ändå.

Nu har blicken åter riktats mot de 15 000 optioner i Vostok Nafta som kunde växlas till aktier i december 2006 till en förbestämd kurs. Carl

Bildt har låtit det framstå som att han var juridiskt bunden till optionerna. Oftast har han sagt att han inte kunnat sälja eller överlåta optionerna före december, vilket är korrekt. Däremot hade han naturligtvis kunnat avstå från att utnyttja optionerna.

Men då skulle han ha gått miste om en inkomst på 4,8 Mkr – ett högt pris för att bli statsråd.

Närmast sanningen kom Carl Bildt sannolikt i går då han förklarade att han tyckte han hade förtjänat pengarna, eftersom börskursen i Vostok Nafta mer än tiofaldigats under hans tid i styrelsen, till glädje även för AP-fonder och andra sparare. Han borde ha sagt tydligt från början att optionerna var en betalning för styrelsearbete som han inte ville avstå ifrån.

Nu har han i stället drabbats av en debatt om mutor. Tidningen Expressen visade före jul att han egentligen förlorade rätten till optionerna när han avgick, men att styrelsen i Vostok Nafta beslutade ge honom dem ändå.

Nu har överåklagare Christer van der Kwast på eget initiativ inlett en "förtredning". Miljöpartiet har anmält Carl Bildt för korruption och den politiska oppositionen gottar sig i debatten.

Det låter naturligtvis inte bra att ett företag ger Sveriges utrikesminister en förmån värd 4,8 Mkr. Att företaget ägde aktier i Gazprom som vill dra en gasledning nära Gotland bidrar till att frågan om mutor har kommit upp.

Till Carl Bildts försvar kan hävdas att alla som avgått före honom ur Vostok Naftas styrelse – fem personer – också har fått behålla sina optioner. Det har alltså snarare varit regel än undantag. Undantaget skulle ha varit om Carl Bildt inte hade fått utnyttja sina.

Att Carl Bildt inte sett det som någon muta utan som ett styrelsearvode är fullkomligt klart. Däremot är det svårare att förstå den arrogans mot journalister och politiska motståndare som han har visat. Gårdagens

OFÖRSTÅENDE. Det var en raljant utrikesminister Carl Bildt som i går mötte medierna i utrikesdepartementets entré. Hans svar visade ingen förståelse för kritiken mot hans aktieaffärer.

FOTO: CLAES-GÖRAN FLINCK

"Absolut måste det gå att växla mellan uppdrag i näringsliv och politik. Men det ställer stora krav på öppenhet och ödmjukhet inför kritiska frågor. Och framför allt på omdöme."

presskonferens stärkte knappast förtroendet för honom.

Att bli anklagad för mutbrott är inget litet problem. Detsamma gäller hans återstående aktier. Om inte gasledningen i Östersjön är en fråga för utrikesministern, så är åtminstone Sudan det. En utrikesminister borde förstå att han inte ska äga aktier i ett oljeföretag som är verksamt i ett land där ordet folkmord ligger nära till hands.

Absolut måste det gå att växla mellan uppdrag i näringsliv och politik utan att det personliga priset blir orimligt högt. Men det ställer stora krav på öppenhet och ödmjukhet inför kritiska frågor. Och framför allt på omdöme.

Carl Bildt borde ha sålt alla aktier redan i fjol. Att i stället investera i fonder skulle ha varit ett litet offer för att få den internationella plattform som utrikesministerposten erbjuder. Problemet med Carl Bildt är att han inte ens tycks förstå problemet.